

REGIONALE BELASTINGEN

REGIONALE BELASTINGEN

—

Thierry Lauwers

Advocaat-vennoot
Lauwers & Seutin Fiscale Advocaten
Docent

CAMPUS HANDBOEK

ACADEMIA
PRESS

Dit boek is een erbetoon aan mijn ouders, die mij de mooie normen en waarden van het leven hebben meegegeven.
Merci!

Uitgeverij Academia Press
Ampla House
Coupure Rechts 88
9000 Gent
België

www.academiapress.be

Uitgeverij Academia Press maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij,
de boeken- en multimediativisie van Uitgeverij Lannoo nv.

ISBN 9789401461313
D/2019/45/241
NUR 826

Thierry Lauwers
Handboek regionale belastingen
Gent, Academia Press, 2019, 426 p.

Derde editie, 2019
Tweede editie, 2016
Eerste editie, 2013

Vormgeving cover: Studio Lannoo
Vormgeving binnenwerk: Studio Lannoo
Zetwerk binnenwerk: Crius Group

© Thierry Lauwers & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

INLEIDING	13
DEEL I BELASTINGEN IN DE VLAAMSE CODEX FISCALITEIT (VCF)	17
Algemeen	17
Structuur VCF	19
Hoofdstuk 1 De onroerende voorheffing	22
1.1 Algemeen	22
1.2 Belastbaar voorwerp	22
1.3 Belastingplichtige	22
1.4 Belastbare grondslag	26
1.5 Tarieven	27
1.6 Verminderingen	28
1.7 Vrijstellingen	32
1.8 Wijze van heffing	41
1.9 Inning en invordering	41
Hoofdstuk 2 De verkeersbelasting	42
2.1 Algemeen	42
2.2 Belastbaar voorwerp	42
2.3 Belastingplichtige	43
2.4 Belastbare grondslag	44
2.5 Tarief	45
2.6 Verminderingen	46
2.7 Vrijstellingen	47
2.8 Wijze van heffing	49
2.9 Inning en invordering	49

Hoofdstuk 3	Belasting op inverkeerstelling	50
3.1	Belastbaar voorwerp	50
3.2	Belastingplichtige	50
3.3	Belastbare grondslag	52
3.4	Tarief	53
3.5	Verminderingen	56
3.6	Vrijstellingen	57
3.7	Wijze van heffing	58
3.8	Inning en invordering	58
Hoofdstuk 4	De kilometerheffing	59
4.1	Algemeen	59
4.2	Belastbaar voorwerp	62
4.3	Belastingplichtige	66
4.4	Belastbare grondslag	67
4.5	Tarieven	67
4.6	Verminderingen	68
4.7	Vrijstellingen	68
4.8	Wijze van heffing	69
4.9	Inning en invordering	69
Hoofdstuk 5	De gewestelijke heffing ongeschikte en onbewoonbare woningen en belasting op leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten	71
5.1	Algemeen	71
5.2	De gewestelijke heffing ongeschikte en onbewoonbare woningen	73
5.3	De gewestelijke belasting op leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten	84
Hoofdstuk 6	De erfbelasting	100
6.1	Inleiding	100
6.2	Belastbaar voorwerp	102
6.3	Belastingplichtige	114
6.4	Belastbare grondslag	114
6.5	Tarieven	124
6.6	Verminderingen	133
6.7	Vrijstellingen	136
6.8	Wijze van heffing	138
6.9	Inning en invordering	139
Hoofdstuk 7	Registratiebelasting: algemeen	140
7.1	Lokalisatiecriteria	142

Hoofdstuk 8	De schenkbelasting	144
8.1	Belastbaar voorwerp	144
8.2	Belastingplichtigen	144
8.3	Belastbare grondslag	144
8.4	Tarieven	148
8.5	Vrijstellingen	158
8.6	Hoe schenken	164
8.7	Wijze van heffing	165
Hoofdstuk 9	Het verkooprecht	166
9.1	Belastbaar voorwerp	166
9.2	Belastingplichtige	170
9.3	Belastbare grondslag	171
9.4	Tarieven	174
9.5	Verminderingen wegens meeneembaarheid van het voorheen verschuldigde verkooprecht	188
9.6	Vrijstellingen	194
9.7	Wijze van heffing	200
9.8	Inning en invordering	201
Hoofdstuk 10	Het verdeelrecht	202
10.1	Belastbaar voorwerp	202
10.2	Belastingplichtige	204
10.3	Belastbare grondslag	204
10.4	Tarieven	206
10.5	Verminderingen	207
10.6	Vrijstellingen	207
10.7	Wijze van heffing	208
10.8	Uitonverdeeldheidtrekking tussen vennootschap en vennoot	209
Hoofdstuk 11	Het recht op hypotheekvestiging	210
11.1	Belastbaar voorwerp	210
11.2	Belastingplichtige	211
11.3	Belastbare grondslag	212
11.4	Tarieven	212
11.5	Verminderingen	212
11.6	Vrijstellingen	212
11.7	Wijze van heffing	215

Hoofdstuk 12	Belasting op de spelen en weddenschappen	217
12.1	Algemeen	217
12.2	Begrippen	218
12.3	Belastbaar voorwerp	218
12.4	Belastingplichtige	219
12.5	Belastbare grondslag	221
12.6	Tarieven	222
12.7	Verminderings	223
12.8	Vrijstellingen	224
12.9	Wijze van heffing	225
12.10	Inning en invordering	225
Hoofdstuk 13	Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	227
13.1	Algemeen	227
13.2	Belastbaar voorwerp	227
13.3	Belastingplichtige	228
13.4	Belastbare grondslag	228
13.5	Tarieven	231
13.6	Verminderings	231
13.7	Vrijstellingen	232
13.8	Wijze van heffing	233
13.9	Inning en invordering	234
Hoofdstuk 14	Procedure (inning en invordering)	236
14.1	Inleiding	236
14.2	Inkohiering	236
14.3	Aanslagprocedure	238
14.4	Betaling	251
14.5	Bezwaar	254
14.6	Ambtshalve ontheffing	259
14.7	Nietigverklaring	264
14.8	Gerechtelijk beroep	266
14.9	Interesten	267
14.10	Invordering	270
14.11	Zekerheden	278
14.12	Verplichtingen van derden	278
14.13	Onderzoek en controle	279
14.14	Verjaring	282
14.15	Strafrechtelijke sancties	284
14.16	Administratieve sancties	284

14.17	Bewijsmiddelen	285
14.18	Belastingverhogingen en administratieve geldboetes	290
14.19	Beroepsgeheim	298
14.20	Voorafgaande beslissingen over de materies en bepalingen vervat in de Vlaamse Codex Fiscaliteit	299
DEEL II BESPREKING DIVERSE REGIONALE BELASTINGEN EN REGELGEVINGEN		305
Hoofdstuk 1	De Vlaamse planbatenheffing	306
1.1	Algemeen	306
1.2	Belastingplichtige	306
1.3	Belastbaar voorwerp, belastbare grondslag en tarieven	307
1.4	Vrijstellingen	311
1.5	Opschorting van betaling	314
1.6	Formeel fiscaal recht	316
Hoofdstuk 2	De Vlaamse belasting op de afvalstoffen	320
2.1	Algemeen	320
2.2	Belastingplichtige	320
2.3	Belastbaar voorwerp	321
2.4	Belastbare grondslag en tarieven	321
2.5	Vrijstellingen	326
2.6	Opcentiemen	327
2.7	Formeel fiscaal recht	327
Hoofdstuk 3	De Vlaamse belasting op de waterverontreiniging	333
3.1	Algemeen	333
3.2	Belastingplichtige	334
3.3	Belastbaar voorwerp	336
3.4	Vrijstellingen	338
3.5	Belastbare grondslag en tarieven	339
3.6	Formeel fiscaal recht	349
Hoofdstuk 4	De Brusselse belasting op de niet-uitgebate bedrijfsruimten	358
4.1	Algemeen	358
4.2	Begrippen	358
4.3	Belastingplichtige	359
4.4	Inventarisatie	360
4.5	Belastbaar voorwerp	361

4.6	Belastbare grondslag en tarief	362
4.7	Opschorting en vrijstelling van de heffing	362
4.8	Formeel fiscaal recht	364
Hoofdstuk 5	De Brusselse belasting op de bezetter van bebouwde eigendommen en houders van een zakelijk recht op niet voor bewoning bestemde gebouwen	366
5.1	Algemeen	366
5.2	Belastingplichtige en belastbaar voorwerp	367
5.3	Vrijstellingen	368
5.4	Belastbare grondslag en tarief	369
5.5	Formeel fiscaal recht	370
Hoofdstuk 6	De Brusselse fiscale procedure	371
6.1	Algemeen	371
6.2	De aangifte	374
6.3	De vestiging van de belasting	378
6.4	De betaling van de belasting	380
6.5	Invordering	382
6.6	Bewijsmiddelen en onderzoeksbevoegdheden	385
6.7	Sancties	389
6.8	Betwisting van de belastingplichtige	389
Hoofdstuk 7	De Waalse belasting op de afgedankte bedrijfsruimten (SAED's)	395
7.1	Algemeen	395
7.2	Begrippen	395
7.3	Belastbaar voorwerp	396
7.4	Belastingplichtige	397
7.5	Belastbare grondslag en tarief	397
7.6	Inventarisatie	398
7.7	Opschorting van de eisbaarheid en vrijstelling van de heffing	398
7.8	Formeel fiscaal recht	400
Hoofdstuk 8	Het Waals proceduredecreet	402
8.1	Algemeen	402
8.2	Aangifte van belasting	403
8.3	Onderzoeken en controles	403
8.4	Bewijsmiddelen van het bestuur	405
8.5	Aanslagprocedure	407
8.6	Inning	409

8.7	Rechtsmiddelen	416
8.8	Bijkomende aanvragen tot teruggave	418
8.9	Interest	419
8.10	Invordering	420
8.11	Administratieve straffen	423
OVER DE AUTEUR		425

INLEIDING¹

Dit handboek heeft als doel een handleiding en handig hulpmiddel te zijn voor de belastingplichtige in zijn zoektocht doorheen de regionale belastingen. Het is tevens een praktische commentaar van de Vlaamse Codex Fiscaliteit (VCF). Na een uitvoerige bespreking van de voornaamste Vlaamse belastingen, worden bepaalde Brusselse en Waalse belastingen onder de loep genomen. Ook de procedure komt aan bod. Bij elke belasting wordt afzonderlijk besproken hoe deze kan worden aangevochten.

De gefaseerde uitbreiding van de regionale fiscale bevoegdheden heeft ertoe geleid dat het fiscale landschap tot voor kort kon worden beschouwd als een amalgaam van naast elkaar bestaande teksten. Vooreerst zijn er de zogenaamde oneigenlijke gewestbelastingen (art. 3 bijzondere financieringswet van 16 januari 1989), waaronder de onroerende voorheffing, de registratie- en successierechten en de groep van verkeersbelastingen zijn. Daarnaast heeft de decreetgever ook van zijn autonome fiscale bevoegdheden (art. 170 § 2 Grondwet) gebruik gemaakt om eigen belastingen in te voeren, dit zijn de eigenlijke gewestbelastingen. De bekendste zijn de belasting op de afvalstoffen, de belasting ter bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, de heffing op leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten, de heffing ter bestrijding van de verkrotting van gebouwen en woningen en de planbatenheffing.

De roep naar transparantie, eenvormigheid en vereenvoudiging van de Vlaamse fiscale regelgeving werd dan ook steeds groter. Om hieraan tegemoet te komen werd in Vlaanderen de Vlaamse Codex Fiscaliteit (VCF) in het leven geroepen. De VCF is gericht op een efficiënte, effectieve en klantgerichte inning en invordering van de Vlaamse belastingen. Ingevolge de VCF kunnen de Vlaamse belastingplichtigen de regelgeving in verband met belastingen geïnd door de Vlaamse Belastingdienst in één codex terugvinden, met uitzondering van de regelgeving inzake planbatenheffing. De fiscale codificatie heeft ook een aantal

---

1 Met dank aan de kantoorgenoten voor de medewerking bij de totstandkoming van dit boek.

onvermijdelijke effecten. Zo zullen op het gebied van de verkrottingsheffingen de bepalingen rond inventarisatie en de heffing zelf niet langer in één decreet te vinden zijn aangezien het inventarisatieproces op zich niet thuishoort in een fiscale codex. Anderzijds is de VCF ook veel meer dan een loutere codificatie.

Uit nazicht blijkt dat er naast de procedurele hervormingen ook allerhande materieelrechtelijke wijzigingen kunnen worden waargenomen.

Deel I van huidig handboek wordt volledig toegespitst op de VCF en alle hierin opgenomen belastingen, met inbegrip van de procedure.

De indeling loopt ook volledig conform de VCF. Iedere belasting, evenals de te volgen stappen, wordt op een bevattelijke manier weergegeven. Waar nodig wordt er ook dieper ingegaan op de materie. Zo wordt er veelvuldig verwezen naar overwegingen uit de rechtspraak, worden administratieve standpunten weergegeven en besproken, wordt er melding gemaakt van de kritische bedenkingen in gezaghebbende rechtsleer en dergelijke meer.

In het eerste stuk van Deel II worden de overige Vlaamse belastingen behandeld: de belasting op de afvalstoffen, de belasting ter bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging en de planbatenheffing. In het tweede en derde onderdeel van Deel II komen respectievelijk geselecteerde belastingen uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest aan bod. Dit telkens met inbegrip van de te bewandelen procedure.

Huidig handboek komt tegemoet aan de vraag van de studenten van de Hogeschool Gent. Door het verwerken van recente rechtspraak en standpunten van onder andere de Vlaamse Belastingdienst (Vlabel) vormt het werk ook een leidraad voor al wie beroepsmatig met regionale belastingen geconfronteerd wordt. Het werd dan ook voor de praktijk geschreven.

Huidig handboek is reeds aan zijn derde editie toe.

Deel I

BELASTINGEN IN DE VLAAMSE CODEX FISCALITEIT (VCF)

ALGEMEEN

De gewesten zijn al langer bevoegd voor heel wat fiscale materies. Geleidelijk aan zijn ze hun bevoegdheid ook gaan gebruiken en hebben ze meer en meer regels ingevoerd die afwijken van de federale regels. Zo bevatte bijvoorbeeld het Wetboek der Successierechten heel veel verschillende bepalingen: van elk artikel moesten naast de federale tekst ook de Vlaamse, Waalse en Brusselse tekst worden opgenomen.

Al deze Vlaamse fiscale bepalingen werden bij het Vlaams Decreet van 13 december 2013² samengebracht in de Vlaamse Codex Fiscaliteit (hierna “VCF”). De VCF bevat naast de materiële regels ook uniforme procedureregels. De VCF was aanvankelijk bedoeld als samenbundeling van de verschillende Vlaamse belastingregels. De praktijk leert evenwel dat er verder werd gegaan dan een loutere codificatie.

De systematische en gefaseerde uitbreiding van de regionale fiscale bevoegdheden heeft ertoe geleid dat de Vlaamse fiscale wetgeving bestond uit diverse naast elkaar bestaande wetteksten en decreten. Ook de procedurele bepalingen verschilden van belasting tot belasting. Om tegemoet te komen aan de noodzaak tot uniformisering, transparantie en duidelijkheid, werd de VCF in het leven geroepen. Door middel van de VCF wordt alle regelgeving van de Vlaamse belastingen in één codex gegoten. De doelstellingen van de VCF zijn de verhoging van transparantie, zowel voor niet-professionele als voor professionele gebruikers, de vergroting van de consistentie van de regelgeving, het op elkaar

---

2 Vlaams Decreet van 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit, *BS* 23 december 2013; Besluit van de Vlaamse Regering van 20 december 2013 houdende de uitvoering van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, *BS* 31 december 2013 (voortaan “Besluit VCF”).

afstemmen van regelgeving en administratieve praktijk en de modernisering van de regelgeving.

De VCF trad in werking op 1 januari 2014. Zowel de onroerende voorheffing als de jaarlijkse verkeersbelasting, de belasting op de inverkeerstelling (BIV), de kilometerheffing (opvolger van het vroegere eurovignet), de verkrottingsheffing woningen, de leegstandsheffing bedrijfsruimten, de registratiebelasting en de erfbelasting maken thans deel uit van de VCF. Concreet betekent dit dat de belastingplichtige, die op zoek is naar de modaliteiten, vrijstellingen of verminderingen inzake één van voormelde heffingen, de desbetreffende bepalingen van de VCF moet raadplegen.

De planbatenheffing is echter nog niet opgenomen in de VCF en maakt op dit ogenblik nog altijd deel uit van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

De bepalingen inzake erf- en registratiebelasting zijn pas sinds begin 2015 in de VCF opgenomen. Sinds 1 januari 2015 int de Vlaamse Belastingdienst (Vlabel) trouwens ook zelf deze belastingen. Van de incorporatie van de regels in de VCF is eveneens gebruik gemaakt om nieuwe termen te introduceren. Zo worden het successierecht en het recht van overgang bij overlijden (successierecht op nalatenschap van niet-inwoners) voortaan aangeduid met de overkoepelende term “erfbelasting”.

STRUCTUUR VCF

De VCF heeft een doelbewust gekozen structuur, die uit zeven titels bestaat.

Titel 1 bevat inleidende bepalingen, waarin de definities zijn opgenomen die essentieel zijn voor de toepassing van de overige titels van de codex.

Titel 2 heeft een repetitieve structuur, gaat over de belastingheffing zelf en bestaat verder uit de materieelrechtelijke bepalingen. Deze titel is onderverdeeld in elf hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1: onroerende voorheffing
- Hoofdstuk 2: verkeersbelasting
- Hoofdstuk 3: belasting op inverkeerstelling
- Hoofdstuk 4: Eurovignet
- Hoofdstuk 5: verkrottingsheffing woningen en gebouwen
- Hoofdstuk 6: leegstandsheffing bedrijfsgebouwen
- Hoofdstuk 7: erfbelasting (vroegere successierechten)
- Hoofdstuk 8: schenkbelasting (registratierecht op schenkingen)
- Hoofdstuk 9: verkooprecht (registratierecht op verkoop onroerende goederen)
- Hoofdstuk 10: verdeelrecht (registratierecht op verdelingen)
- Hoofdstuk 11: recht op hypotheekvestiging

Voor elke soort belasting werd een vaste structuur gerespecteerd in de VCF: het belastbaar voorwerp, de belastingplichtigen, de belastbare grondslag, de tarieven, de verminderingen, de vrijstellingen en de wijze van heffing. Voor de bespreking van elke belasting in huidige bijdrage, werd deze indeling van de VCF ook gevolgd.

Titel 3 heeft een eerder sequentiële structuur en regelt de procedure. Hierin wordt onder meer een antwoord gegeven op de vraag hoe de belasting geheven wordt, wanneer de belastingplichtige de belasting moet betalen en hoe de betwisting moet gebeuren.

Er wordt ook voorzien in een uniforme regeling voor de verplichte bepalingen op het aanslagbiljet, de gedwongen invordering, de notificatie van schulden en de strafrechtelijke vervolging.

Er wordt zo weinig mogelijk onderscheid gemaakt tussen de verschillende belastingen en er werd getracht de bepalingen zo veel mogelijk te harmoniseren.

Aangezien elke belasting die in de VCF werd opgenomen, voordien over eigen procedurebepalingen beschikte, vormt titel 3 veel meer dan een loutere coördinatie en codificatie van de bestaande regels. De onderlinge procedureverschillen werden weggewerkt en ingeruild voor een algemeen procedureel kader.

Titel 4 bevat wijzigingsbepalingen. *Titel 5* maakt melding van de opheffingsbepalingen en overgangsmaatregelen. *Titel 6* regelt de citeerwijze van de codex en *Titel 7* tot slot bevat alle bepalingen rond de inwerkingtreding van de VCF.

Als bijlage bij de VCF werd er een concordantietabel toegevoegd. Zo kan er worden nagegaan welk nieuw artikelnummer een oude bekende bepaling heeft gekregen, of andersom.

Wie de VCF raadpleegt, kan niet naast de gehanteerde nummering van de codex kijken. De structuur van de nummering bestaat uit vijf cijfers en wordt door velen als ‘onleesbaar’ en ‘gecompliceerd’ bestempeld. Men mag echter niet uit het oog verliezen dat deze nummering niet ‘willekeurig’ is: de volgorde van elke cijfer in de nummering heeft zijn eigen betekenis. Eens de lezer de gebruikte filosofie achter de nummering onder de knie heeft, weet hij onmiddellijk waarover een welbepaald artikel gaat.

De nummerlogica voor bijvoorbeeld titel 2 ziet er als volgt uit:

	belastbaar voorwerp	belastingplichtigen	belastbare grondslag	tarief	verminderingen	vrijstellingen	wijze van heffing
erfbelasting	2.7.1.x.x	2.7.2.x.x	2.7.3.x.x	2.7.4.x.x	2.7.5.x.x	2.7.6.x.x	2.7.7.x.x
schenkbelasting	2.8.1.x.x	2.8.2.x.x	2.8.3.x.x	2.8.4.x.x	2.8.5.x.x	2.8.6.x.x	2.8.7.x.x
verkooprecht	2.9.1.x.x	2.9.2.x.x	2.9.3.x.x	2.9.4.x.x	2.9.5.x.x	2.9.6.x.x	2.9.7.x.x
verdeelrecht	2.10.1.x.x	2.10.2.x.x	2.10.3.x.x	2.10.4.x.x	2.10.5.x.x	2.10.6.x.x	2.10.7.x.x
recht op hypotheekvestiging	2.11.1.x.x	2.11.2.x.x	2.11.3.x.x	2.11.4.x.x	2.11.5.x.x	2.11.6.x.x	2.11.7.x.x

Hierna volgen enkele voorbeelden:

- Ik zoek het tarief van de erfbelasting:
  - Eerste stap: ik moet in titel 2 zijn
  - Tweede stap: ik moet in hoofdstuk 7 zijn
  - Derde stap: ik moet in afdeling 4 zijn
  - Dus ik zoek naar de artikelen die beginnen met 2.7.4.x.x